

ΟΜΑΔΑ 2

ΜΟΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΛΥΔΙΑ
ΛΙΑΝΟΥ ΑΜΑΛΙΑ
ΚΑΤΣΙΜΙΧΑ ΦΩΤΕΙΝΗ

Σωφρονισμός-σωφρονιστικά ιδρύματα

Η οργάνωση του Σωφρονιστικού συστήματος στην Ελλάδα βασίζεται στις γενικές αρχές που τίθενται από το Σύνταγμα, τις διεθνείς συμβάσεις, τους νόμους και τα Προεδρικά Διατάγματα καθώς και τις κανονιστικές πράξεις κατ' εξουσιοδότησή τους, με θεμελιώδη νόμο τον ισχύοντα Σωφρονιστικό Κώδικα.

Οι γενικές αρχές αφορούν τους κανόνες εκτέλεσης των ποινών και μέτρων ασφάλειας κατά της ελευθερίας, όπως αυτές επιβάλλονται από τα αρμόδια Δικαστήρια και τη μεταχείριση των κρατουμένων στα καταστήματα κράτησης.

● Καταστήματα Κράτησης που σε όλη την χώρα είναι τα ακόλουθα:

- 1) Ειδικά καταστήματα κρατήσεως ενηλίκων
–Αγροτικές φυλακές
- 2) Ειδικά καταστήματα κρατήσεως νέων
- 3) Θεραπευτικά καταστήματα
- 4) Κλειστές φυλακές
- 5) Δικαστικές φυλακές

Φυλακισμένοι –Ιδρυματοποίηση

- Ο όρος ιδρυματοποίηση αναφερόμενος στο καθεστώς της φυλακής δίνεται για να αποτυπώσει το γεγονός ότι για όσο μεγαλύτερο διάστημα φυλακίζεται κάποιος τόσο περισσότερο θα «εγκληματοποιείται» και θα αποστασιοποιείται από τις κοινωνικές αξίες του «έξω» κόσμου.

- Η διάκριση σε εγκλήματα «λευκού κολλάρου ή περιλαιμίου» και σε εγκλήματα «μπλε κολλάρου» προήλθε από τον Αμερικανό εγκληματολόγο E.H. Sutherland .Στο γνωστό άρθρο του με τίτλο «*White-Collar Criminality*» το 1940 τόλμησε να επισημάνει την εγκληματική συμπεριφορά ατόμων με «υψηλή κοινωνική θέση» ορίζοντας ως έγκλημα λευκού κολλάρου την παράβαση του ποινικού δικαίου από άτομα της ανώτερης κοινωνικοοικονομικής τάξης στο πλαίσιο των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων. Εκείνο που επέβαλε τη δημιουργία αυτής της κατηγορίας εγκλημάτων, ήταν το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των δραστών ,δηλαδή το υψηλό κοινωνικό status που απέρρεε από την επαγγελματική τους απασχόληση.

Νέος θεσμός πρόληψης εγκληματικότητας

- Είναι γνωστό, ότι τα τελευταία χρόνια, ιδρύθηκε ένα σύγχρονο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πρόληψη του Εγκλήματος (EUGPN, δηλαδή EU Crime Prevention Network), που συντονίζει τη δράση των κρατών στον τομέα αυτόν και καθιστά ευρύτερα γνωστές τις λεγόμενες «καλές πρακτικές», που εφαρμόζουν διάφορες χώρες για την πρόληψη της παραβατικής συμπεριφοράς.

Ο Θεσμός αυτός διαπνέεται από τρεις κυρίως βασικές ιδέες.

- Την αντιμετώπιση του εγκλήματος, ει δυνατόν με πρόληψη και όχι με καταστολή
- Την πρόληψη του εγκλήματος, που μπορεί να αφορά τη λήψη μέτρων είτε για την εξάλειψη των ευκαιριών που ευνοούν τη δράση του εγκληματία, είτε και για την καταπολέμηση των κοινωνικών παραγόντων, που ευνοούν την εξώθηση προς το έγκλημα ορισμένων συμπολιτών μας.
- Το σημαντικό ρόλο πρόληψης που μπορεί να διαδραματίσει, πέρα από την επίσημη Πολιτεία και την Τοπική Αυτοδιοίκηση και ο ίδιος ο πολίτης.

Σωφρονιστική Πολιτική

Μολονότι ούτε ο Σωφρονιστικός Κώδικας , ούτε ο Ποινικός Κώδικας αναφέρονται ρητά ή εμμέσως στον όρο «κοινωνική επανένταξη», τόσο η σωφρονιστική πολιτική όσο και οι εγκληματολόγοι τη θεωρούν κρίσιμο σκοπό της στερητικής της ελευθερίας ποινής.

Η επανένταξη δεν συνιστά μια ανθρωπιστική άσκηση του σωφρονισμού αλλά ένα «αναγκαίο μέτρο» άνευ του οποίου η φύλαξη θα ήταν αποκλειστικός στόχος και οι φύλακες αποκλειστικοί διαχειριστές της στερητικής της ελευθερίας ποινής.

Η επανένταξη ως δικαίωμα

Ο κρατούμενος δεν υποχρεούται «να δεχτεί ή να ανεχτεί» μέτρα κοινωνικής του αποκατάστασης αλλά δικαιούται να απαιτεί την αναγόρευσή του ως υποκείμενο ελευθερίας και ηθικής ακόμα κι όταν βρίσκεται στη φυλακή και να μην υποβαθμίζεται σε υποκείμενο ελευθερίας και ηθικής, δηλαδή σε υπάκουο, υποτελές, άβουλο ον, το οποίο πρέπει να ανασυναρμολογηθεί.